

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.9

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ БІЗНЕСУ ЗАВДЯКИ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВУ УКРАЇНИ ТА НІМЕЧЧИНИ

DEVELOPMENT PROSPECTS OF BUSINESS AREAS THROUGH TRADE AND ECONOMY COOPERATION UKRAINE AND GERMANY

Мухамедова Д.Р.

студентка,
Інститут міжнародних відносин
Національного авіаційного університету

Антоненко К.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу,
Інститут міжнародних відносин
Національного авіаційного університету

У статті розглянуто аспекти торговельно-економічного співробітництва між Україною та Німеччиною. Проаналізовано показники експорту та імпорту товарів та послуг двох країн та їх динаміку впродовж останніх років. Висвітлено відносини у сфері бізнесу, проблеми розвитку та перспективи їх вирішення. Досліджено процеси реструктуризації німецьких підприємств на території України.

Ключові слова: експорт, імпорт, двостороння торгівля, бізнес, товарообіг, реструктуризація.

В статье рассмотрены аспекты торгово-экономического сотрудничества между Украиной и Германией. Проанализированы показатели экспорта и импорта товаров и услуг двух стран и их динамика в течение последних лет. Освещены отношения в сфере бизнеса, проблемы развития и перспективы их решения. Исследованы процессы реструктуризации немецких предприятий на территории Украины.

Ключевые слова: экспорт, импорт, двусторонняя торговля, бизнес, товарооборот, реструктуризация.

The article considers aspects of trade and economic cooperation between Ukraine and Germany. The indicators of export and import of goods and services of the two countries and their dynamics in recent years are analyzed. Relations in business sphere, problems of development and prospects of their decision are highlighted. The processes of restructuring of German enterprises on the territory of Ukraine are investigated.

Keywords: export, import, bilateral trade, business, turnover, restructuring.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Німеччина є вигідним стратегічним партнером для України в економічних відносинах. Таким чином, Німеччина може закріпити свої позиції як надійним партнер у сфері бізнесу, забезпечивши приріст ринкової економіки країни в цілому. Позитивні показники експорту та імпорту за останні роки створюють належне підґрунтя для існування партнерських зв'язків та їх подальшого розвитку. Виявлення проблем, які заважають перспективному функціонуванню цієї сфери, допоможе якнайшвидше привести українську економіку до нових стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Питанням економічного розвитку між Україною та Німеччиною займалися такі вчені, як В. Химинець, П. Білян, А. Мартинов. С. Буравченкова та Г. Харлан висвітлили зовнішньоторговельні зв'язки та становище у сфері бізнес-середовища. В. Гульченко та Ю. Рибаків у своїх працях досліджували економічний аспект зовнішньої політики Німеччини.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою дослідження є аналіз сучасного зовнішнього співробітництва у торговель-

ній сфері України та Німеччини як ефективного механізму налагодження зв'язків у сфері бізнесу та поліпшення стану ринкового середовища. Необхідно дослідити проблеми, які заважають налагодженню та якісному розвитку бізнесу між двома країнами, та знайти шляхи для їх запобігання та усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Україна відновлює свої позиції як важливий економічний партнер Німеччини [2]. Упродовж 2016 р. німецькі компанії та підприємства експортували товарів та послуг до України на 550 млн. євро, або на 18% більше, ніж роком раніше. Експерти відзначають, що після двох років рецесії Україна знову заявляє про себе як про ринок, що зростає, тож збільшується й зацікавленість німецького бізнесу (табл. 1).

Таблиця 1
**Показники двосторонньої торгівлі
товарами та послугами, млн. дол. США**

Показники	2015 р.	2016 р.
Товарообіг	6294,6	6554,7
Експорт	1779,9	1903,5
Імпорт	4514,7	4651,2
Сальдо	-2734,9	-2747,7

Протягом 2016 р. товарообіг між Україною та Німеччиною зріс на 4,1% і становив більше 6,5 млрд. дол. США, при цьому експорт товарів зріс на 6,9%, до рівня 1,9 млрд. дол. США, імпорт відповідно на 3%, до 4,6 млрд. дол. США. Сальдо двосторонньої торгівлі товарами зберігає від'ємне значення і становить майже 2,8 млрд. дол. США.

У 2016 р. економіка Німеччини зросла на 1,9%, але нерівномірно: серед федеральних земель із найбільш високим приростом виділяються Берлін і Саксонія. При цьому німецька столиця помітно знижує ВВП Німеччини, тоді як в інших країнах мегаполіси його нарощують. Берлін зараз переживає болісний структурний перехід до міста туризму і сфери послуг. Україна увійшла до десятки головних торговельних партнерів Німеччини у Центральній та Східній Європі, займаючи друге місце після Росії в торгівлі ФРН із країнами СНД та Балтії. Німеччина посідає друге місце після США серед іноземних інвесторів України.

Найбільший приріст серед експортованих у 2016 р. товарів показало машинобудування – 63%. Позитивні показники мала і хімічна промисловість – 27% (табл. 2).

Натомість у структурі імпорту тенденції почали змінюватися, бізнес переорієнтовується. Якщо в 2014 р. на першому місці була металургія, то в 2016 р. – імпорт автозапчастин. Порівняно з попередніми роками, коли імпорт сталі становив 29%, у 2016 р. її імпортують тільки на рівні 8,5%. Причиною є те, що енер-

Таблиця 2
Статті німецького експорту в 2016 р., %

Товари, що експортуються	Питома вага, %
машинобудування	30,5
агропромислові вироботи	16,4
текстильна продукція	14,1
мінеральна сировина	7,6
деревина і вироботи	6,1
хімічна промисловість	4,2
меблі	2,7
полімерні матеріали	1,0
прилади та апарати оптичні	0,9
маса з деревини, папір	0,8
взуття та головні убори	0,1

гоносії дорожчають, а в Україні виробники важкої металургії не поспішають переобладнувати своє виробництво на енергоефективне. Саме через це іноземні інвестори переорієнтовують свій інтерес на легку промисловість, харчову та сільське господарство, тобто в ті галузі, де не потрібні великі енергетичні витрати (табл. 3).

Таблиця 3
Статті німецького імпорту в 2016 р., %

Товари, що імпортуються	Питома вага, %
товари машинобудування	24,4
хімічна промисловість	18,2
транспортні засоби	12,6
полімерні матеріали	8,0
продукція АПК	7,7

Імпорт з України до Німеччини демонструє динаміку зростання. Експортно-імпорتنі операції між двома країнами в 2017 р. продовжили взятій раніше курс на зростання. Товарообіг між Німеччиною та Україною значно поживився. Серед статей німецького експорту до України максимальну частку мало промислове устаткування.

Німеччина також зберігає сильні позиції в експорті до України продукції хімічної та фармацевтичної промисловості. Рекордне зростання українського імпорту до Німеччини показали тютюнові вироботи. Україна також значно збільшила показники постачань сільськогосподарської продукції до ФРН. Український імпорт до Німеччини зростає, хоча не так очевидно, але однак із хорошим плюсом у 3,4%. Причому тут на першому місці – виробництво автозапчастин в Україні для німецької автомобільної індустрії. Йдеться передусім про виробництво запчастин для електронної техніки і кабельних мереж.

Розширення й експорту, й імпорту спонукало зростання німецько-українського товарообігу. Зростання спирається, насамперед, на підвищення рівня німецького експорту в Україну після понад 30 місяців падіння або стагнації, коли в країні не було попиту на ці товари [5]. Для

Німеччини це є дуже чітким сигналом: зростає платоспроможність, компанії-інвестори бачать подальші перспективи для співробітництва. Закуповується все потрібне для модернізації української економіки: машини, технічні промислові установки. Експерти вважають, що Україна має всі можливості для ще вищих показників на європейському, зокрема на німецькому, ринку, адже з недавнього часу йде мова про деяку реструктуризацію української економіки. Якщо раніше важка індустрія була мотором української економіки, то нині її вплив постійно зменшується. На її місце дедалі частіше заступає легка індустрія: текстильна, електронна промисловість, виробництво автозапчастин, а також меблів, продуктів харчування і кормів. Важка індустрія, звичайно, й надалі відіграє формуючу роль в Україні, але вже не найважливішу.

В Україні є 4,5 тис. підприємств із німецьким капіталом, з яких реально діючих – понад 2 тис. Також нині в Україні реалізується проектів німецької технічної допомоги на суму 600 млн. євро. Німецька сторона також висловила готовність поділитися досвідом та надати практичну допомогу в удосконаленні системи професійно-технічної освіти в Україні. Таким чином, підготувавши підґрунтя для розвитку сфери бізнесу, представники німецьких фірм в Україні також говорять про позитивний розвиток її економіки. Хоча ринковий об'єм ще й далекий від доходів минулих років, але вже в аграрному та сервісному секторах, у ресурсній індустрії спостерігається позитивний розвиток. За останні два роки відчувається поліпшення ділових відносин у сфері українсько-німецького бізнес-середовища завдяки скасуванню численних регуляторних обмежень, відбувається певна переорієнтація, яка має позитивний характер завдяки Угоді про асоціацію з ЄС, відкриваються нові експортні шляхи, змінюється ситуація щодо імпорту. Проте залишаються певні розбіжності в стандартах, прийнятих в ЄС, та в тих, яких дотримується Україна [6]. Німецький бізнес бачить позитив у розвитку української економіки та готовий нарощувати обсяги торгівлі та інвестицій. Попит

на розміщення виробничих потужностей в Україні починає поступово набирати обертів.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Головною проблемою для розвитку бізнесу в Україні залишається корупція [3]. Доводити свою правоту підприємцям нерідко доводиться в судах. Проте навіть очевидні справи неможливо вирішити через великий відсоток корупційної діяльності в державних закладах, не виключаючи суди України. Боротьба з корупцією і бюрократією жорстка і відбувається не завжди послідовно, існує потужне протистояння. Часто реформи реалізуються лише після тиску міжнародних організацій, які спрямовують на них кошти. Але шлях до успіху нині лежить не тільки в економічній площині: українські компанії мають ще навчитися вести бізнес у ЄС, створити нові мережі контактів і збуту продукції.

Німецький державний банк надав допомогу Україні у розмірі 300 млн. євро для розвитку малого та середнього бізнесу, щоб підтримати реальний сектор економіки та залучити кошти на модернізацію технічних стандартів [4]. Німецькі партнери здійснюють низку проектів у зонах, забруднених у результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Важливим і корисним для України є співробітництво з установами та організаціями ФРН із питань мінімізації наслідків аварії на ЧАЕС і в галузі ядерної та радіаційної безпеки. Німеччина ініціювала заснування Міжнародного центру з питань подолання наслідків аварії на Чорнобильській АЕС [1]. Реалізуються спільні програми визначення радіаційного навантаження на населення та на навколишнє середовище. В Україні дедалі зростає кількість підприємств, які займаються модернізацією і дедалі більше закуповують машин і техніки у ФРН. Німеччина дуже хоче бачити стабільну, демократичну і економічно процвітаючу Україну. Федеральний уряд сприяє переходу України до ринкової економіки та спрямовує усі зусилля для просування до європейських структур.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Культурно-гуманітарне співробітництво між Україною та Німеччиною [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://germany.mfa.gov.ua/ua/ukraine-de/culture>.
2. Двосторонні відносини України та Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/01-Nodes/Ukraine_node.html.
3. Політичні відносини між Україною та Німеччиною [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://germany.mfa.gov.ua/ua/ukraine-de/diplomacy>.
4. Україна підписала з німецьким банком програму кредитування малого бізнесу // Європейська правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/04/4/7064054/>.
5. Німецький бізнес задоволений зростанням торгівлі з Україною // Made for minds [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://p.dw.com/p/2YWqb/>.
6. Україна не Німеччина: 5 секретів, які не хочуть знати українці // Ділова столиця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dsnews.ua/economics/pochemu-ukraina-ne-germaniya-10012017220000>.